

Projekt

**UCHWAŁA NR
RADY POWIATU PISZ**

z dnia 2025 r.

**w sprawie przyjęcia „Powiatowego programu przeciwdziałania przemocy domowej oraz ochrony osób
doznających przemocy domowej na lata 2026 – 2030”**

Na podstawie art. 12 ust. 11 ustawy z dnia 5 czerwca 1998r. o samorządzie powiatowym (t.j. Dz.U. z 2024r. poz. 107 ze zm.) oraz art. 6 ust. 3 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (t.j. Dz.U. z 2024r. poz. 424 ze zm.), **Rada Powiatu Pisz uchwala, co następuje:**

§ 1. Przyjmuje się do realizacji „Powiatowy program przeciwdziałania przemocy domowej oraz ochrony osób doznających przemocy domowej na lata 2026 – 2030”, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Powiatu w Pisz.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Załącznik do uchwały Nr

Rady Powiatu Pisz

z dnia.....2025 r.

POWIATOWY PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY DOMOWEJ ORAZ OCHRONY OSÓB DOZNAJĄCYCH PRZEMOCY DOMOWEJ NA LATA 2026–2030

WSTĘP

Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. w art. 18, art. 47, art. 48 i art. 71 wskazuje, że instytucja rodziny, definiowana w systemie praw człowieka jako „naturalna i podstawowa komórka społeczeństwa” (art. 16 ust. 3 Powszechnej Deklaracji Praw Człowieka), jest objęta szczególną ochroną i opieką Rzeczypospolitej Polskiej, a jej dobro państwo ma obowiązek uwzględnić w swojej polityce społecznej.

Zgodnie z art. 72 Konstytucji, Rzeczpospolita Polska zapewnia ochronę praw dziecka, a każdy ma prawo żądać od organów władzy publicznej ochrony dziecka przed przemocą, okrucieństwem, wyzyskiem i demoralizacją.

Zadaniem instytucji i organizacji publicznych jest ochrona osób przed przemocą, również krzywdzeniem ze strony osób bliskich a także szczególna pomoc ze strony władz publicznych dla rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej i społecznej (art. 71 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej).

Pod pojęciem **przemocy domowej** należy rozumieć **jednorazowe** albo **powtarzające** się umyślne działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste osoby doznającej przemocy domowej. Przemoc jest zjawiskiem występującym powszechnie w naszym społeczeństwie i dotyczy rodzin o różnym statusie społecznym. Rodzi konsekwencje niezmiernie głębokie i szkodliwe, dając o sobie znać w postaci zaburzeń emocjonalnych w bliższej lub dalszej perspektywie czasowej.

Rodziny doznające przemocy pozostają w trudnej sytuacji społecznej, co jest podstawą do udzielania im szczególnej pomocy przy użyciu metod i narzędzi określonych w obecnie obowiązującym porządku prawnym.

Statystycznie większość osób doznających przemocy domowej stanowią kobiety. Innymi szczególnie wrażliwymi kategoriami osób doznających przemocy domowej są małoletni, osoby starsze oraz osoby niepełnosprawne.

Dodatkowo przepisy ustawy o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej oraz niektórych innych ustaw wprowadzają rozszerzenie kręgu osób doznających przemocy domowej, zwłaszcza o byłego małżonka, byłego partnera lub innego członka rodziny, niezależnie od faktu zamieszkiwania z osobą stosującą przemoc domową.

Przepisy, które weszły w życie zmieniły terminologię stosowaną w ustawie – pojęcie przemocy w rodzinie. Dotychczasowe pojęcie „*przemoc w rodzinie*” zostało zastąpione przez „*przemoc domową*”. Zmiana ta zapewnia właściwe spojrzenie na jednostkę doświadczającą przemocy, a nie rodzinę jako taką, w której przemoc występuje. Zmienia się krąg osób objętych ochroną, osoby te będą określane jako osoby doznające przemocy domowej. Ustawowo wprowadzono również definicję „osoba stosująca przemoc domową”. Nowelizacja do dotychczasowej definicji przemocy wprowadza nowe elementy: żeby dane działanie lub zaniechanie było uznane za przemoc domową musi wykorzystywać przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną (także ich połączenie) osoby stosującej przemoc nad osobą doznającą przemocy. W szczególności przemocą domową są działania lub zaniechania: narażające osobę doznającą przemocy na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia lub mienia, naruszające jej godność, nietykalność cielesną lub wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na jej zdrowiu fizycznym lub psychicznym, wywołujące u tej osoby cierpienie lub krzywdę, ograniczające lub pozbawiające tę osobę dostępu do środków finansowych lub możliwości podjęcia pracy lub uzyskania samodzielności finansowej, istotnie naruszające prywatność tej osoby lub wzbudzające u niej poczucie zagrożenia, poniżenia lub udręczenia, w tym podejmowane za pomocą środków komunikacji elektronicznej

Szczególna ochrona i wsparcie powinny być dedykowane małoletnim, zarówno doznającym przemocy domowej, jak i będącym świadkami przemocy, którzy zgodnie ze zmianami ustawowymi są uznawani jako osoby doznające przemocy domowej.

Zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej są realizowane przez organy administracji rządowej i jednostki samorządu terytorialnego na zasadach określonych w przepisach ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej lub ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

Artykuł 6 ust.1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej nakłada zarówno na gminy, jak i powiaty obowiązek tworzenia lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej.

Zgodnie z art.6 ust.3 pkt 1 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej do zadań własnych powiatu należy opracowanie i realizacja powiatowego programu przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej;

Powiatowy program przeciwdziałania przemocy domowej oraz ochrony osób doznających przemocy domowej został opracowany na lata 2026 – 2030. Głównym celem Programu jest zwiększenie skuteczności przeciwdziałania przemocy domowej oraz zmniejszenie skali tego zjawiska w Powiecie Piskim.

Jednym z celów Programu jest profilaktyka i edukacja w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej poprzez podnoszenie świadomości społecznej na temat przyczyn i skutków przemocy domowej. Realizacja tego celu jest ważna z uwagi na fakt, że mimo, iż coraz więcej mówi się o zjawisku przemocy domowej, to w świadomości społecznej wciąż funkcjonuje wiele niebezpiecznych przekonań, mitów i stereotypów na ten temat. Powoduje to, że ludzie wciągnięci w sytuację przemocy nie szukają pomocy na zewnątrz a świadkowie przemocowych zachowań ignorują je, wzmacniając tym samym poczucie bezkarności u osób stosujących przemoc domową. Takie destrukcyjne przekonania społeczeństwa prowadzić mogą do bardzo poważnych konsekwencji społecznych. Zasadnym więc staje się opracowanie celów szczegółowych Programu, które będą się odnosić do całego systemu zapobiegania i zwalczania przemocy domowej, a co za tym idzie realizowane będą przez wszystkie instytucje i organizacje zobligowane do podejmowania działań na rzecz zapobiegania oraz zwalczania przemocy domowej na terenie Powiatu Piskiego.

Podejmowanie bowiem kompleksowych i wielopoziomowych działań ukierunkowanych zarówno na ochronę osób doznających przemocy, jak i na edukowanie i korygowanie niepożądanych postaw i zachowań osób stosujących przemoc a także sprawna współpraca międzyinstytucjonalna jest warunkiem niezbędnym do realizacji celów Programu.

Rozdział 1. **PRZEMOC DOMOWA**

CHARAKTERYSTYKA PRZEMOCY DOMOWEJ

Jednoznaczne zdefiniowanie i określenie przemocy domowej nie jest łatwe. Termin „przemoc domowa” jest wykorzystywany dla określenia działań i zaniechań występujących w różnych związkach międzyludzkich. Zagadnieniami przemocy domowej zajmuje się wiele dyscyplin naukowych: polityka społeczna, pedagogika, socjologia, psychologia, prawo i inne. Przemoc domowa jest obecna we wszystkich społeczeństwach, bez względu na stopień ich rozwoju gospodarczego czy kulturalnego. Jest to problem powszechny, który dotyczy ludzi bez względu na wiek, status społeczny i materialny, poziom wykształcenia czy wykonywany zawód .

DEFINICJA PRZEMOCY DOMOWEJ

PRZEMOC DOMOWA - **jednorazowe** albo **powtarzające** się umyślne działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste osoby doznającej przemocy domowej członków rodziny, w szczególności:

- a) narażające tę osobę na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, mienia,
- b) naruszające jej godność, nietykalność cielesną lub wolność, w tym seksualną,
- c) powodujące szkody na jej zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące u tej osoby cierpienie lub krzywdę moralną,

- d) ograniczające lub pozbawiające tę osobę dostępu do środków finansowych lub możliwości podjęcia pracy lub uzyskania samodzielności finansowej,
- e) istotnie naruszające prywatność tej osoby lub wzbudzające u niej poczucie zagrożenia, poniżenia lub udręczenia, w tym podejmowane za pomocą środków komunikacji elektronicznej.

PRZEMOC DOMOWA charakteryzuje się tym, że:

JEST INTENCJONALNA- przemoc jest zamierzonym i świadomym działaniem człowieka i ma na celu kontrolowanie i podporządkowanie drugiej osoby.

SILY SĄ NIERÓWNOMIERNE- w relacji jedna ze stron ma przewagę nad drugą. Osoba doświadczająca przemocy jest słabsza a osoba ją stosująca -silniejsza.

NARUSZA PRAWA I DOBRA OSOBISTE - osoba stosująca przemoc wykorzystuje przewagę siły, narusza podstawowe prawa drugiej strony (np. prawo do nietykalności fizycznej, godności, szacunku itd.)

POWODUJE CIERPIENIE I BÓŁ - osoba stosująca przemoc naraża zdrowie i życie drugiej strony na poważne szkody. Doświadczanie bólu i cierpienia sprawia, że będąc poddaną takiemu oddziaływaniu ma mniejszą zdolność do samoobrony.

Ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej określa pojęcie osoby doznającej przemocy domowej, stosującej przemoc domową oraz świadka przemocy domowej.

OSOBA DOZNAJĄCA PRZEMOCY DOMOWEJ TO:

- a) małżonek, także w przypadku gdy małżeństwo ustało lub zostało unieważnione, oraz jego wstępni, zstępni, rodzeństwo i ich małżonkowie,
- b) wstępni i zstępni oraz ich małżonkowie,
- c) rodzeństwo oraz ich wstępni, zstępni i ich małżonkowie,
- d) osoba pozostająca w stosunku przysposobienia i jej małżonek oraz ich wstępni, zstępni, rodzeństwo i ich małżonkowie,
- e) osoba pozostająca obecnie lub w przeszłości we wspólnym pożyciu oraz jej wstępnych, zstępnych, rodzeństwo i ich małżonków,
- f) osoba wspólnie zamieszkująca i gospodarująca oraz jej wstępni, zstępni, rodzeństwo i ich małżonkowie,
- g) osoba pozostająca obecnie lub w przeszłości w trwałej relacji uczuciowej lub fizycznej niezależnie od wspólnego zamieszkiwania i gospodarowania,
- h) małoletni wobec których jest stosowana przemoc domowa;
- i) małoletni będący świadkiem przemocy domowej wobec ww. osób.

ŚWIADEK PRZEMOCY DOMOWEJ

Świadek przemocy domowej - to osoba, która posiada wiedzę na temat stosowania przemocy domowej lub widziała akt przemocy domowej.

OSOBA STOSUJĄCA PRZEMOC DOMOWĄ

Osoba stosująca przemoc domową- to pełnoletni, który dopuszcza się przemocy domowej wobec osób doznających przemocy domowej.

Osoba stosująca przemoc domową naraża zdrowie i życie osoby doznającej przemocy na poważne szkody, doświadczanie bólu i cierpienia sprawia, że osoba doznająca przemocy ma mniejszą zdolność do samoobrony.

2. RODZAJE I FORMY PRZEMOCY

Wyróżnia się następujące rodzaje i formy przemocy:

PRZEMOC FIZYCZNA – może polegać m.in. na:

- a) popychaniu, szarpaniu, wykręcaniu rąk, policzkowaniu, kopaniu, duszeniu, ciągnięciu, wyrywaniu włosów, biciu, rzucaniu /uderzaniu przedmiotami, przewracaniu na ziemię, przypalaniu,
- b) głodzeniu, odmawianiu pożywienia czy napojów;

- c) zmuszania do przebywania w zimnie;
- d) poleceniu wykonywania upokarzających czynności;
- e) utrudnianiu korzystania z pomieszczeń, wyganianiu z mieszkania, niewpuszczaniu do domu, zamykaniu w pomieszczeniach, odmowie ich opuszczenia.

PRZEMOC PSYCHICZNA - może polegać m.in. na:

- a) grożeniu pozbawieniem życia, zdrowia, pobiciem, podpaleniem, popełnieniu samobójstwa, wyrządzeniem krzywdy osobie bliskiej lub zwierzęciu,
- b) znieważaniu, poniżaniu, wyszydzaniu, upokarzaniu, ośmieszaniu, izolowaniu, krytykowaniu,
- c) uniemożliwianiu spoczynku nocnego, złośliwym budzeniu, wywoływaniu awantur,
- d) sprowadzaniu do mieszkania osób nieakceptowanych przez domowników;
- e) niepokojeniu przez telefony i sms'y np. w miejscu pracy, złośliwym chowaniu dokumentów, kluczy.

PRZEMOC SEKSUALNA – może polegać m.in. na:

- a) doprowadzeniu bez zgody innej osoby do obcowania płciowego,
- b) doprowadzeniu bez zgody innej osoby do poddania się innej czynności seksualnej,
- c) wymuszaniu nieakceptowanych praktyk seksualnych,
- d) wymuszaniu obcowania płciowego z osobami trzecimi.

PRZEMOC EKONOMICZNA – może polegać m.in.:

- a) ograniczaniu lub pozbawianiu dostępu do środków finansowych lub możliwości podjęcia pracy lub
- b) uzyskania samodzielności finansowej,
- c) niszczeniu rzeczy osobistych lub wspólnych (demolowanie mieszkania),
- d) włamaniu do zamkniętego osobistego pomieszczenia,
- e) kradzież rzeczy (w tym pieniędzy),
- f) dysponowanie czyjąś własnością (rzeczami) bez pozwolenia,
- g) sprzedawanie osobistych lub wspólnych rzeczy bez pozwolenia,
- h) odbieranie zarobionych pieniędzy (zmuszanie do ich wydawania),
- i) odbieranie i korzystanie z kart płatniczych lub kredytowych bez uzgodnienia,
- j) wymuszanie dostępu do konta bankowego, bądź utrudnianie korzystania ze wspólnego konta,
- k) kontrolowanie wydatków,
- l) niezaspakajanie materialnych potrzeb rodziny (wydzielanie pieniędzy, odmawianie dokładania się do budżetu domowego, niealimentacja),
- m) samodzielne (bez konsultacji) dysponowanie pieniędzmi z budżetu domowego,
- n) przeznaczanie środków z budżetu domowego na zaspokojenie wyłącznie własnych celów (np. inwestycje lub działalność gospodarczą),
- o) samodzielnego zaciągania pożyczek lub kredytów obciążających wspólny budżet,
- p) odmawianie dostępu do informacji lub udziału w podejmowaniu decyzji dotyczących sytuacji ekonomicznej rodziny,
- q) zmuszanie do zaciągania zobowiązań finansowych (kredyt, pożyczka, poręczenie) bądź do składania fałszywych zeznań podatkowych,
- r) zmuszanie do spłacania długów,
- s) uniemożliwianie podjęcia pracy, uczęszczania do szkoły,

t) zmuszanie do pracy.

Przemoc ekonomiczna to celowe niszczenie czyjejs własności (mienia), pozbawieniem środków lub stwarzaniem warunków, w których nie są zaspokajane niezbędne dla przeżycia potrzeby. Przemoc ekonomiczna to również używanie pieniędzy albo innych wartości materialnych do zaspokojenia swojej potrzeby władzy i kontroli, podporządkowując sobie ofiarę (uzależniając ją od siebie) lub przerzucając na nią całą odpowiedzialność za utrzymanie domu.

W Polsce obowiązuje zakaz stosowania kar cielesnych wobec dzieci.

Zgodnie z art. 96 § 1 k.r.o. (Zakaz stosowania wobec małoletniego kar cielesnych) osobom wykonującym władzę rodzicielską oraz sprawującym opiekę lub pieczę nad małoletnim zakazuje się stosowania kar cielesnych.

3. CYKL I FAZY PRZEMOCY DOMOWEJ

Przemoc domowa nie jest jednorazowym czynem. Często ma długą, nawet kilkunastoletnią historię. Zwykle powtarza się według zauważalnej prawidłowości zwanej cyklem przemocy.

Cykl przemocy składa się z trzech następujących po sobie faz:

- narastania napięcia,
- ostrej przemocy,
- miodowego miesiąca.

FAZA NARASTANIA NAPIĘCIA

W tej fazie partner jest napięty i stale poirytowany. Każdy drobiazg wywołuje jego złość, często robi awanturę, zaczyna więcej pić, przyjmować narkotyki lub inne substancje zmieniające świadomość. Może poniżyć partnerkę, poprawiając swoje samopoczucie. Prowokuje kłótnie i staje się coraz bardziej niebezpieczny. Sprawia wrażenie, że nie panuje nad swoim gniewem. Druga strona stara się jakoś opanować sytuację - uspokaja go, spełnia wszystkie zachcianki, wywiązuje się ze wszystkich obowiązków. Często przeprosza. Ciągłe zastanawia się nad tym, co może zrobić, aby poprawić mu humor, uczynić go szczęśliwym i powstrzymać przed wyrządzeniem krzywdy. Niektóre osoby w tej fazie mają różne dolegliwości fizyczne, jak bóle żołądka, bóle głowy, bezsenność, utratę apetytu. Inne wpadają w apatię, tracą energię do życia, lub stają się niespokojne i pobudliwe nerwowo. Jest to wynik narastania napięcia, które po pewnym czasie staje się nie do zniesienia. Zdarza się, że osoba w oczekiwaniu na najgorsze wywołuje w końcu awanturę, żeby „mieć to już za sobą”.

FAZA OSTREJ / GWAŁTOWNEJ PRZEMOCY

W tej fazie partner staje się gwałtowny. Wpada w szał i wyładowuje się. Eksplozję wywołuje zazwyczaj jakiś drobiazg. Skutki użytej przemocy mogą być różne - podbite oko, połamane kości, obrażenia wewnętrzne. Osoba doświadczająca przemocy stara się zrobić wszystko, żeby go uspokoić i ochronić siebie. Zazwyczaj, niezależnie od tego jak bardzo się stara, wściekłość partnera narasta coraz bardziej. Czuje się bezradna, bo ani przekonywanie sprawcy, ani bycie miłą, ani unikanie, ani bierne poddawanie się mu nie pomaga i nie łagodzi jego gniewu. Po zakończeniu wybuchu przemocy osoba, która jej doświadczyła jest w stanie szoku. Nie może uwierzyć, że to się na prawdę stało. Odczuwa wstyd i przerażenie. Jest oszołomiona. Staje się apatyczna, traci ochotę do życia, odczuwa złość i bezradność.

FAZA MIODOWEGO MIESIĄCA

Gdy stosujący przemoc wyładował już swoją złość i wie że posunął się za daleko nagle staje się inną osobą. Szczerze żałuje za to, co zrobił, okazuje skruchę i obiecuje, że to się nigdy nie powtórzy. Stara się znaleźć jakieś wytłumaczenie dla tego, co zrobił i przekonuje drugą stronę, że to był jednorazowy, wyjątkowy incydent, który już się nigdy nie zdarzy. Okazuje ciepło i miłość. Staje się znowu podobny do tego, jaki był na początku znajomości. Przynosi kwiaty, prezenty, zachowuje się jakby przemoc nigdy nie miała miejsca. Rozmawia z osobą, którą skrzywdził, dzieli się swoimi przeżyciami, obiecuje, że nigdy już nie powtórzą się podobne zachowania. Dbą o drugą stronę spędza z nią czas i utrzymuje bardzo satysfakcjonujące kontakty seksualne. Obie osoby zachowują się jak świeżo zakochana para. Osoba po doświadczeniu przemocy zaczyna wierzyć w to, że partner się zmienił i że przemoc była jedynie incydentem. Czuje się kochana, myśli, że jest dla niego ważna. Spełniają się jej marzenia o cudownej miłości, odczuwa bliskość i zespolenie z partnerem. Życie we

dwoje wydaje się piękne i pełne nadziei. Ale faza miodowego miesiąca przemijają i znowu rozpoczyna się faza narastania napięcia. Zatrzymuje ona osobę w cyklu przemocy, bo łatwo pod jej wpływem zapomnieć o koszmarze pozostałych dwóch faz.

Jednak po jakimś czasie wszystko zaczyna się od nowa. Przemoc z czasem się nasila, za każdym razem jest coraz gorzej. Ważne są zmiany w każdym z cykli. Dotyczą:

- natężenia przemocy - w każdym kolejnym cyklu przemoc staje się gwałtowniejsza.
- natężenia przeprosin i zachowań mających zadośćuczynić - w każdym kolejnym cyklu jest ich coraz mniej.
- czasu trwania cyklu - każdy cykl trwa coraz krócej.

4. PRZYCZYNY PRZEMOCY

Za przemoc domową jest odpowiedzialna wyłącznie osoba, która tę przemoc stosuje. Istnieją jednak czynniki ryzyka wystąpienia przemocy. Oznacza to, że zwiększają one prawdopodobieństwo jej pojawienia się, ale nigdy nie są jej przyczyną. Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy domowej zdefiniowała przemoc domową, wskazując, że jest to jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste członków rodziny, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą. Jest to więc działanie intencjonalne, opierające się na dysproporcji sił i naruszające prawa i dobra osobiste innych członków rodziny, powodując ich cierpienie i szkody. Działanie to może przybierać formy przemocy fizycznej, psychicznej (emocjonalnej), ekonomicznej oraz seksualnej. Jedną z form przemocy jest również zaniedbanie.

ŹRÓDŁAMI PRZEMOCY DOMOWEJ SĄ:

DOŚWIADCZENIE PRZEMOCY W DZIECIŃSTWIE

Osoby stosujące przemoc najczęściej powielają wzorce ze swojego dzieciństwa. Ich młodzieńczy świat składał się z osób krzywdzonych i krzywdzących, a przemoc była najbardziej skutecznym narzędziem oddziaływania na drugiego człowieka. Funkcjonują więc w przekonaniu, że jest to wzorzec zapewniający prawidłowy rozwój dzieci, a przemoc postrzegając jako element niezbędny do właściwego funkcjonowania rodziny, zapewniający porządek, szacunek i dyscyplinę. Osoby stosujące przemoc mają problemy z empatią, odczuwaniem stanów emocjonalnych innych osób, a co za tym idzie – nie potrafią wczuć się w sytuację osoby, którą krzywdzą.

NORMY SPOŁECZNE I KULTUROWE

W wielu środowiskach wciąż są akceptowane przemoc fizyczna i psychiczna oraz stosowanie kar cielesnych wobec dzieci. Istnieje społeczne przyzwolenie na tego typu zachowania wobec najbliższych. Znajduje to wyraz np. w „zartobliwych” powiedzeniach i przysłowiach, które dają osobom stosującym przemoc usprawiedliwienie, a czasem uzasadnienie do jej stosowania. Wciąż funkcjonuje przekonanie w społeczeństwie jakoby przemoc domowa była sprawą tylko prywatną, a każda interwencja służb (policji, pomocy społecznej) jest traktowana jako ingerencja mogąca prowadzić do rozpadu rodziny. Takie powszechne podchodzenie do tego tematu skutkuje tym, że osoba stosująca przemoc utwierdza się w przekonaniu, że jest bezkarna. Z kolei u osoby doświadczającej przemocy podsycą to poczucie bezradności. W takich okolicznościach niezwykle trudno o poprawę sytuacji domowej.

UŻYWANIE SUBSTANCJI PSYCHOAKTYWNYCH

Alkohol, narkotyki, leki – wszystkie te środki psychoaktywne mają znaczny wpływ na organizm człowieka, a ich stosowanie zwiększa także występowanie przemocy domowej. Człowiek pod ich wpływem ogranicza kontrolę nad swoim zachowaniem, z większym prawdopodobieństwem reaguje gniewem i złością. Dodatkowo środki te wpływają na zaburzenie oceny sytuacji i mogą powodować błędną interpretację zachowań innych osób. W rodzinach z problemem alkoholowym przemoc domowa występuje znacznie częściej. Jak podkreślono: „alkohol może sprzyjać stosowaniu przemocy bądź ją zaostrzać z uwagi na fakt, iż „usypia on wewnętrzne hamulce”. Ze statystyk policyjnych dotyczących procedury „Niebieska Karta” wynika, że około 60% sprawców w chwili interwencji było pod wpływem alkoholu”.

STRES

Istotnym czynnikiem ryzyka zachowań przemocowych jest tzw. stres społeczny, czyli ten związany z sytuacją socjalno-ekonomiczną i zdrowotną. Zauważono, że jeżeli w rodzinie pojawiają się kłopoty o charakterze finansowym lub mieszkaniowym, towarzyszy im frustracja i napięcie, które mogą sprzyjać przemocy domowej. Podobnie jest w przypadku przewlekłej choroby psychicznej, fizycznej lub niepełnosprawności. Czynnikiem stresogennym są również: przedłużające się problemy w innych obszarach życia, nierozwiązane konflikty rodzinne, niesatysfakcjonujące życie, związek oraz duża dysproporcja między małżonkami (partnerami) w zakresie wykształcenia, zarobków, prestiżu czy pozycji społecznej.

BRAK POMOCY I WSPARCIA

Czyli wszelkiego rodzaju zasobów pomocnych w walce z przemocą. Mowa tu zarówno o relacjach międzyludzkich (osoba doświadczająca przemocy domowej często szuka wsparcia w rodzinie, przyjaciółach, znajomych z pracy). Pozytywne relacje są czynnikami chroniącymi przed przemocą domową. Drugim aspektem jest zaplecze intelektualne, społeczne, materialne. Brak tych zasobów oraz dodatkowo negatywne doświadczenia z dzieciństwa i budowanych relacji w dorosłym życiu z pewnością utrudniają czy wręcz hamują proces wychodzenia z przemocowej relacji. Powyższe informacje są dowodem na to, iż nie istnieje jedno, proste wyjaśnienie dotyczące przyczyn przemocy. Jednak, jakie by one nie były, osoby stosujące przemoc domową muszą czuć się odpowiedzialni za swoje brutalne postępowanie, a nasze społeczeństwo musi stawić czoło problemowi przemocy domowej.

5. KONSEKWENCJE DOŚWIADCZANIA PRZEMOCY DOMOWEJ

Przemoc domowa wpływa niekorzystnie na psychospołeczne funkcjonowanie jednostki i może zaburzać wszystkie dziedziny życia: somatyczne, poznawcze, emocjonalne, behawioralne, seksualne. Następstwa długotrwałego odczuwania przemocy mają charakter bezpośredni, ale mogą okazać się długotrwałe i część z nich może ujawnić się dopiero po pewnym czasie.

Następstwa przemocy u dzieci:

- fizyczne: urazy wewnętrzne, kalectwo, uszkodzenie wzroku, urazy mózgu,
- zdrowotne: związane z życiem seksualnym i układem rozrodczym: bezpłodność, zaburzenia ginekologiczne, dysfunkcje seksualne, choroby przenoszone drogą płciową,
- dla zdrowia psychicznego: depresja, tendencje samobójcze, samookaleczenia, zaburzenia lękowe, opóźnienia w rozwoju, niska samoocena,
- długoterminowe: zespół jelita wrażliwego, choroba niedokrwienna serca i inne choroby
- inne: wagarowanie, trudności w nauce, trudności w koncentracji uwagi, ucieczki z domu, prostytutka, nadużywanie alkoholu, papierosów, narkotyków,

Następstwa przemocy u dorosłych osób doznających przemocy:

- obrażenia ciała,
- choroby somatyczne związane ze stresem (ból głowy, żołądka, ból w krzyżu, w stawach oraz inne dolegliwości),
- przygnębienie smutek, obojętność, depresja, niepokój, niekontrolowane wybuchy płaczu, śmiechu, czy agresji, zmienność nastrojów, decyzji, niepewność, stany lękowe, w tym lęk przed bliskością, nieufność, poczucie zagrożenia, niska samoocena, kłopoty z zasypianiem, koszmary nocne, kłopoty z koncentracją, zaprzeczanie, obwinianie się, bezradność, adaptacja do przemocy, zwiększone spożycie środków psychoaktywnych, zwiększenie spożycia alkoholu, choroba alkoholowa, bezradność wychowawcza.

Społeczne następstwa doświadczania przemocy:

- destrukcja całego systemu rodzinnego,
- ryzyko dziedziczenia wzorów zachowań przemocowych przez dzieci i powielania ich w dorosłym życiu.

II. AKTY PRAWNE DOTYCZĄCE PRZEMOCY

- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej;
- Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej;
- Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej;

- Kodeksy (Kk, Kpk, Kkw, Kw, Kpow, Kpc, Kro);
- Ustawa z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji;
- Ustawa z dnia 24 sierpnia 2001 r. o Żandarmerii Wojskowej i Wojskowych Organach Porządkowych;
- Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi;
- Ustawa z dnia 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczości na tle seksualnym i ochronie małoletnich (art. 22b i 22c – dodane nowelizacją z 2024 r.)
- Konwencja Rady Europy o zapobieganiu i zwalczaniu przemocy wobec kobiet przemocy domowej, sporządzona w Stambule z dnia 11 maja 2011 r.
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 6.09.2023 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta”;
- Rozporządzenie Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 20 czerwca 2023 r. w sprawie standardu podstawowych usług świadczonych przez specjalistyczne ośrodki wsparcia dla osób doznających przemocy domowej oraz wymagań kwalifikacyjnych wobec osób zatrudnionych w tych ośrodkach;
- Rozporządzenie Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 20 czerwca 2023r. w sprawie programów korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową;
- Rozporządzenie Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 22 czerwca 2023 r. w sprawie programów psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową oraz wymagań kwalifikacyjnych wobec osób prowadzących te programy;
- Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 13 czerwca 2016 r. w sprawie sposobu i trybu wykonywania czynności przez kuratorów sądowych w sprawach karnych wykonawczych;
- Rozporządzenie Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 20 czerwca 2023r. w sprawie nadzoru i kontroli nad realizacją zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej;
- Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 10 sierpnia 2023 r. w sprawie wydawania przez policjanta wobec osoby stosującej przemoc domową nakazu i zakazu, zakazu zbliżania, zakazu kontaktowania oraz zakazu wstępu;
- Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 29 sierpnia 2023r. w sprawie wzoru zaświadczenia lekarskiego o przyczynach i rodzaju uszkodzeń ciała związanych z użyciem przemocy domowej;
- Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 sierpnia 2023r. w sprawie określenia wzoru i sposobu udostępniania urzędowego formularza wniosku o zobowiązanie osoby stosującej przemoc domową do opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia lub o wydanie zakazu zbliżania się do wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia, lub zakazu zbliżania się do osoby doznającej przemocy domowej, lub zakazu kontaktowania się z osobą doznającą przemocy domowej, lub zakazu wstępu na teren szkoły, placówki oświatowej, opiekuńczej lub artystycznej, lub obiektu sportowego, do których uczęszcza osoba doznająca przemocy domowej, miejsca pracy lub innego miejsca, w którym zwykle lub regularnie przebywa osoba doznająca przemocy domowej, i przebywania na tym terenie;
- Uchwała nr 205 Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2023 r. w sprawie ustanowienia Rządowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2024-2030 (M.P. z 2023 r. poz. 1232).
- Wytyczne Prokuratora Generalnego z dnia 9 sierpnia 2024r. w sprawie zasad postępowania powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej;
- Wytyczne ministra właściwego do spraw zabezpieczeni społecznych do prowadzenia szkoleń w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie na lata 2022-2023;
- Wytyczne Nr 3 Komendanta Głównego Policji z dnia 5 lipca 2024 r. w sprawie wykonywania przez policjantów niektórych czynności w ramach procedur "Niebieskiej Karty" oraz w związku z wydawaniem nakazu i zakazu, zakazu zbliżania, zakazu kontaktowania lub zakazu wstępu (Dz. Urz. KGP z 2024).

III. Zarys zjawiska przemocy domowej w Powiecie Piskim

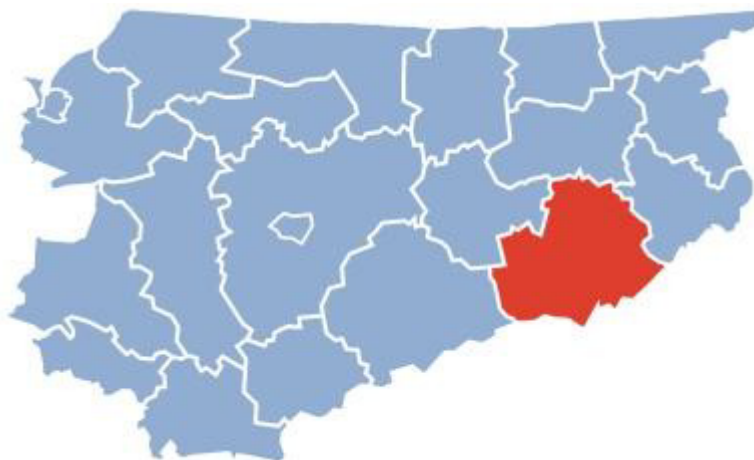
1. Charakterystyka Powiatu Piskiego

Powiat Piski położony jest w południowo-wschodniej części Województwa Warmińsko- Mazurskiego, graniczy z powiatami: Szczycieńskim i Mrągowym od zachodu, Giżyckim od północy, Ełckim i Grajewskim od wschodu, Kolneńskim i Ostrołęckim od południa. Powiat ma siedzibę w mieście Pisz. Obszar Powiatu znajduje się między trzema krainami geograficznymi:

- Kraina Wielkich Jezior Mazurskich, obejmujących wschodnie i centralne terytorium Powiatu
- Wysoczyznę Kolneńską, sięgające gminy Biała Piska
- Pojezierzem Ełckim, którego granica z Krainą Wielkich Jezior Mazurskich przebiega na południowym-wschodzie Powiatu.

Cały Powiat Piski znajduje się w granicach obszaru funkcjonalnego Zielone Płuca Polski, którego głównym zadaniem jest promocja proekologicznego rozwoju oraz zapewnienie wysokiego poziomu środowiska przyrodniczego poprzez utrzymanie zrównoważonego rozwoju struktur przestrzennych.

Rysunek 1. Położenie powiatu piskiego na mapie województwa warmińsko-mazurskiego

Źródło: https://pl.wikipedia.org/wiki/Powiat_piski

Powiat Piski zajmuje powierzchnię 1775 km² co stanowi 7,34% powierzchni województwa, w tym użytki rolne 30%, użytki leśne 49%. W skład Powiatu wchodzi cztery gminy: Pisz (634 km²), Biała Piska (420 km²), Orzysz (363 km²), Ruciane-Nida (358 km²).

Rysunek 2. Gminy powiatu piskiego

Źródło: https://pl.wikipedia.org/wiki/Powiat_piski

Według przeprowadzonego przez Główny Urząd Statystyczny Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2021 Powiat Piski w chwili spisu zamieszkiwało 53 348 osób, w tym:

- 26 814 kobiet
- 26 534 mężczyzn.

Pod względem liczby mieszkańców Powiat Piski zajmuje 13 miejsce w województwie (na 21 powiatów) i 283 w kraju (na 380 powiatów). Najwięcej, ponieważ aż 49,72 % ludności powiatu, mieszka w mieście Pisz. Innymi stosunkowo ludnymi rejonami są obszary wiejskie gmin Pisz i Biała Piska.

Na terenie Powiatu Piskiego funkcjonują cztery ośrodki pomocy społecznej. Każdy z nich świadczy swoje usługi dla mieszkańców zamieszkałych na terenie poszczególnych gmin:

- Miejsko Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Pisz,
- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Orzyszu,
- Miejsko Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Białej Piskiej,
- Miejsko Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Rucianem Nidzie.

Działalność kulturalną na terenie Powiatu Piskiego prowadzą głównie domy kultury, muzea, biblioteki oraz świetlice wiejskie.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Pisz wspiera osoby doświadczające przemocy domowej poprzez udzielanie pomocy psychologicznej i pomocy prawnej oraz udzielania schronienia w Ośrodku Interwencji Kryzysowej. Natomiast dla osób stosujących przemoc domowa Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Pisz prowadzi program korekcyjno-edukacyjny, którego głównym celem jest zaprzestanie stosowania przemocy przez uczestników programu. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Pisz prowadzi na bieżąco kampanie promujące przeciwdziałanie przemocy domowej w formie plakatów, ulotek oraz postów w mediach społecznościowych. Pracownicy Centrum informują mieszkańców Powiatu Piskiego na wszelkich imprezach okolicznościowych, których jest współorganizatorem, o swoich zadaniach i formach wsparcia na rzecz osób dotkniętych przemocą domową

Mieszkańcy mają zapewnioną opiekę zdrowotną. Główną placówką służby zdrowia jest Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej – Szpital Powiatowy w Pisz.

Dodatkowo na terenie każdej z gmin funkcjonują niepubliczne zakłady opieki zdrowotnej oraz ośrodki zdrowia. Społeczność zamieszkała na terenie powiatu piskiego ma także zapewniony dostęp do edukacji.

Na terenie powiatu funkcjonują przedszkola, szkoły podstawowe, szkoła zawodowa, a także szkoły średnie - ogólnokształcące, technika, do których uczęszczają także uczniowie niepełnosprawni. Szkoły prowadzone są przez jednostki samorządu terytorialnego, jak również przez administrację rządową organizacje społeczne i stowarzyszenia.

Na terenie powiatu Piskiego funkcjonuje Specjalny Ośrodek Szkolno Wychowawczy w Łupkach, podlegający samorządowi powiatowemu.

Natomiast od 2006 r. działa Ośrodek Rehabilitacyjno-Edukacyjno-Wychowawczy w Pisz, który przeznaczony jest dla dzieci i młodzieży. Ośrodek ten prowadzony jest przez Stowarzyszenie "Przymierze – Ziemia Piska" w Pisz.

Na terenie powiatu funkcjonują cztery ośrodki pomocy społecznej. Każdy z nich świadczy swoje usługi dla mieszkańców powiatu zamieszkałych na terenie poszczególnych gmin, tj. Gminy Pisz, Orzysz, Biała Piska oraz Ruciane-Nida.

Osoby niepełnosprawne z zaburzeniami psychicznymi mają zapewnioną całodobową opiekę w Domu Pomocy Społecznej „BETEZDA” w Ukcie przeznaczony dla 40 osób. Ośrodek prowadzony jest przez Parafię Ewangelicko-Augsburską w Mikołajkach.

Osoby niepełnosprawne z terenu Powiat Piskiego mają zapewnioną opiekę dzienną w czterech ośrodkach wsparcia:

- Środowiskowym Domu Samopomocy w Ukcie dla 45 osób,
- Powiatowym Środowiskowym Domu Samopomocy w Białej Piskiej dla 57 osób,
- Środowiskowym Domu Samopomocy w Pisz dla 55 osób,
- Środowiskowym Domu Samopomocy w Orzyszu dla 60 osób oraz 4 miejsca całodobowego pobytu.

1. ZADANIA POWIATU W ZAKRESIE PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY DOMOWEJ

Przemoc domowa jest w Polsce, podobnie jak w innych krajach, jednym z problemów społecznych, który wymaga podejmowania szerokich działań przeciwdziałającym temu zjawisku. Duży wpływ na stosowanie przemocy domowej ma dziedziczenie wzorca przemocy ze środowiska pochodzenia dzieci wychowujące się w środowisku domowym z problemem przemocy przyswajają sobie zachowania dorosłych, których są świadkami lub ofiarami. Uczą się że sposobem rozwiązywania konfliktów jest przemoc.

Zgodnie z art 6 ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej są realizowane przez organy administracji rządowej i jednostki samorządu terytorialnego na zasadach określonych w przepisach ustawy z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej lub ustawy z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, chyba że przepisy niniejszej ustawy stanowią inaczej.

Artykuł 6 ust.1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej nakłada zarówno na gminy, jak i powiaty obowiązek tworzenia lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej.

DO ZADAŃ WŁASNYCH POWIATU Z ZAKRESU PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY DOMOWEJ NALEŻY W SZCZEGÓLNOŚCI:

- opracowanie i realizacja powiatowego programu przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej;
- opracowanie i realizacja programów służących działaniom profilaktycznym mającym na celu udzielenie specjalistycznej pomocy, zwłaszcza w zakresie promowania i wdrożenia prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą domową;
- zapewnienie osobom doznającym przemocy domowej miejsc w ośrodkach wsparcia;

- zapewnienie osobom doznającym przemocy domowej miejsc w ośrodkach interwencji kryzysowej.

DO ZADAŃ Z ZAKRESU ADMINISTRACJI RZĄDOWEJ REALIZOWANYCH PRZEZ POWIAT DOTYCZĄCYCH ZJAWISKA PRZEMOCY DOMOWEJ NALEŻY W SZCZEGÓLNOŚCI:

- tworzenie i prowadzenie specjalistycznych ośrodków wsparcia dla osób doznających przemocy domowej;
- opracowywanie i realizacja programów korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową;
- opracowywanie i realizacja programów psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową;
- wydawanie zaświadczeń o zgłoszeniu się osoby stosującej przemoc domową do uczestnictwa w w.w programach, oraz wydawaniu zaświadczeń o ich ukończeniu.

Przepisy ustawy z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej również nakładają na powiat zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej.

DO ZADAŃ WŁASNYCH POWIATU NALEŻY W SZCZEGÓLNOŚCI:

- prowadzenie ośrodków interwencji kryzysowej dla osób, które są ofiarami przemocy domowej oraz osoby, które nie są w stanie wykorzystując własne środki, możliwości i uprawnienia przezwyciężyć trudnych sytuacji z powodu zaistniałej sytuacji kryzysowej.
- prowadzenie specjalistycznego poradnictwa dla osób, które są ofiarami przemocy domowej lub znajdują się w sytuacji kryzysowej.

2. INSTYTUCJE I ORGANIZACJE DZIAŁAJĄCE W OBSZARZE PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY DOMOWEJ DZIAŁAJĄCE NA TERENIE POWIATU PISKIEGO.

Przemoc domowa jest problemem niezdeterminowanym kontekstem regionalnym, społecznym i materialnym. Dotyka ludzi niezależnie od miejsca zamieszkania i statusu społecznego. Jest to zjawisko ukryte i zatajone. Z uwagi na wstydlivość problemu i niechęć mówienia o nim statystyki określają ją tylko w pewnym stopniu. Zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej w Powiecie Piskim realizowane są przez Gminne Ośrodki Pomocy Społecznej działające na terenie powiatu, Gminne Komisje Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Pisz, Komendę Powiatową Policji w Pisz, Sąd Rejonowy w Pisz, Prokuraturę Rejonową w Pisz, samorządy gminne, samorząd powiatowy oraz organizacje pozarządowe.

Przemoc domowa najczęściej występuje w rodzinach najuboższych i jest związana z alkoholizmem, brakiem wykształcenia i małą świadomością społeczną, ale nie zawsze. Bardzo często różnego rodzaju traumy wzmagają agresję i przemoc.

W Powiecie Piskim zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie realizują głównie policja, sąd, prokuratura, gminy oraz Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Pisz.

Na terenie powiatu piskiego działają następujące instytucje i organizacje, które zajmują się bezpośrednio lub pośrednio zjawiskiem przemocy domowej, tj. m.in.:

- Sąd Rejonowy w Pisz
- Prokuratura Rejonowa w Pisz
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Pisz
- Komenda Powiatowa Policji w Pisz
- Komisariat Policji w Orzyszu
- Komisariat Policji w Białej Piskiej
- Komisariat Policji w Rucianem-Nidzie
- Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Pisz
- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Orzyszu
- Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Rucianem-Nidzie
- Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Białej Piskiej

- Zespoły Interdyscyplinarne
- Komisje Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
- Powiatowa Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Pisz
- Ośrodek Profilaktyki i Terapii w Pisz
- Szkoły
- Zakłady Opieki Zdrowotnej

Głównym realizatorem działań wskazanych w ustawie z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej skierowanych na ograniczenie oraz zwalczanie zjawiska przemocy domowej na terenie poszczególnych gmin są ośrodki pomocy społecznej, natomiast głównym realizatorem w/w zadań w powiecie jest Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Pisz,

3. DANE DOTYCZĄCE PRZEMOCY DOMOWEJ WEDŁUG INSTYTUCJI W POWIECIE PISKIM

Dane Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Pisz dotyczące zjawiska przemocy domowej

Zadania realizowane przez Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Pisz z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej wynikają z ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej oraz ustawy z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej.

Do zadań własnych powiatu zgodnie z ustawą z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej należy zapewnienie schronienia osobom w Ośrodku Interwencji Kryzysowej, który działa przy Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Pisz oraz udzielanie specjalistycznego poradnictwa osobom, które są uwięzione w przemoc domową oraz znajdują się w sytuacji kryzysowej, w tym pomocy psychologicznej oraz prawnej.

Zgodnie z art. 47 w/w ustawy interwencja kryzysowa stanowi zespół interdyscyplinarnych działań podejmowanych na rzecz osób i rodzin będących w stanie kryzysu. W ramach interwencji kryzysowej udzielana jest specjalistyczna pomoc psychologiczna, a w zależności od potrzeb poradnictwo socjalne lub prawne, w sytuacjach uzasadnionych schronienia do 3 miesięcy.

Natomiast zgodnie z art. 6 ust 3 ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej do zadań własnych powiatu należy zapewnienie osobom doświadczającym przemocy domowej miejsc w ośrodkach interwencji kryzysowej. Natomiast do zadań z zakresu administracji rządowej realizowanej przez powiat należy w szczególności opracowywanie i realizacja programów korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową oraz programów psychologiczno-terapeutycznych dla osób doświadczających przemoc domową oraz wydawanie zaświadczeń o zgłoszeniu się osoby doświadczającej przemoc domową do uczestnictwa w w/w programach oraz wydawanie zaświadczeń o ich ukończeniu.

Przy Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Pisz funkcjonuje:

OŚRODEK INTERWENCJI KRYZYSOWEJ

Od 2002 roku w strukturach Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Pisz funkcjonuje **Ośrodek Interwencji Kryzysowej**, udzielający całodobowego, bezpłatnego schronienia osobom, które są w szczególności ofiarami przemocy domowej oraz nie są w stanie wykorzystując własne środki, możliwości i uprawnienia przezwyciężyć trudnych sytuacji z powodu zaistniałej sytuacji kryzysowej.

Zgodnie z art. 47 ustawy z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej w ramach interwencji kryzysowej udzielana jest specjalistyczna pomoc psychologiczna, a w zależności od potrzeb poradnictwo socjalne lub prawne, w sytuacjach uzasadnionych schronienia do 3 miesięcy.

Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Pisz dysponuje 3 miejscami całodobowego schronienia. Ośrodek Interwencji Kryzysowej finansowany jest z budżetu Powiatu Piskiego. Ponadto osoby przebywające w Ośrodku Interwencji Kryzysowej korzystają z pomocy specjalistów zatrudnionych w Specjalistycznej Poradni Rodzinnej, tj.:

- psychologa
- prawnika

- mediatora
- pracowników Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Pisz.

Poniżej przedstawiamy dane dotyczące liczby osób korzystających ze wsparcia w postaci schronienie w Ośrodku Interwencji Kryzysowej latach 2021-2024

Tabela 1. Liczba osób przebywających w Ośrodku Interwencji Kryzysowej w latach 2021-2024

ROK	Liczba osób, które przebywały w Ośrodku Interwencji Kryzysowej	w tym: liczba osób dorosłych	w tym: liczba dzieci
2021	1	1	0
2022	11	3	8
2023	5	1	4
2024	2	1	1
Razem	19	6	13

Źródło: dane Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Pisz

Dane liczbowe zawarte w Tabeli 1 wskazują, że w okresie od 2021r. do 2024r. schronienie w Ośrodku Interwencji Kryzysowej działającym przy Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Pisz uzyskało **19 osób**, w tym **13 dzieci**.

Z powyższych danych wynika, że osobami doświadczającymi przemocy domowej w w/w okresie, które przebywały w Ośrodku Interwencji Kryzysowej były kobiety oraz dzieci. Osoby przebywające w Ośrodku Interwencji Kryzysowej objęte były pomocą psychologiczną. Korzystały też z porad rady prawnego.

Bardzo ważne jest pomaganie osobom dotkniętym przemocą domową, by uwolniły się od fałszywych schematów myślenia oraz błędnych przekonań na temat cierpienia i zaburzonych więzi rodzinnych. Należy podejmować działania zmierzające do zmiany świadomości, że bicie i przemoc psychiczna nie dają rezultatów wychowawczych, a pogłębiają istniejący kryzys. Dzieci musi być bezpieczne, czuć miłość i oparcie w rodzinie.

Przemoc domowa jest przestępstwem.

SPECJALISTYCZNA PORADNIA RODZINNA

Od 2002r. przy Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Pisz funkcjonuje **Specjalistyczna Poradnia Rodzinna**, w której bezpłatnych porad dla mieszkańców Powiatu Piskiego udzielają specjaliści, tj.:

- psycholog
- prawnik
- mediator

Zgodnie z art. 19 ust.1 pkt 2 ustawy o pomocy społecznej do zadań własnych powiatu należy prowadzenie specjalistycznego poradnictwa. Natomiast na podstawie art. 46 ust 1 w.w ustawy poradnictwo specjalistyczne, w szczególności prawne, psychologiczne, jest świadczone osobom i rodzinom, które mają trudności lub wykazują potrzebę wsparcia w rozwiązywaniu swoich problemów życiowych, bez względu na posiadany dochód. Poradnictwo prawne realizuje się przez udzielanie informacji o obowiązujących przepisach z zakresu prawa rodzinnego i opiekuńczego, zabezpieczenia społecznego, ochrony praw lokatorów.

W Specjalistycznej Poradni Rodzinnej bezpłatną pomoc mogą uzyskać mieszkańcy Powiatu Piskiego, w tym osoby doświadczające przemocy oraz osoby, które stosują przemoc domową.

W 2024r. -212 osób skorzystało ze wsparcia specjalistów, w tym liczba porad udzielonych przez specjalistów wyniosła 324, w tym:

- 221 porad psychologicznych
- 62 porady prawne
- 41 porad mediatora

PLACÓWKĄ WSPARCIA DZIENNEGO ŚWIETLICA „PANDA”

Od 2022r. przy Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Pisz funkcjonuje **Placówka wsparcia dziennego - Świetlica „PANDA”**, która wspiera oraz udziela pomocy dzieciom z terenu Powiatu Piskiego,

w tym też dzieciom doznającym przemocy domowej. Świetlica wspomaga w rozwoju oraz formowaniu prawidłowych postaw społecznych

PROGRAM KOREKCYJNO-EDUKACYJNY DLA OSÓB STOSUJĄCYCH PRZEMOC DOMOWĄ

Od 2008 roku Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Piszku realizuje Program Korekcyjno-Edukacyjny dla osób stosujących przemoc domową

Głównym celem programu jest zmniejszenie skali zjawiska przemocy domowej oraz zwiększenie skuteczności działań korekcyjno-edukacyjnych osób stosujących przemoc domową. Do uczestnictwa w programie korekcyjno-edukacyjnym osób stosujących przemoc domową osoby wskazywane są głównie przez Zespoły Interdyscyplinarne działające w gminach, Policję oraz Sąd. Osoby stosujące przemoc mogą również dobrowolnie zgłosić się udziału w programie. Ponadto Sądy mogą orzekać o obowiązku udziału osoby stosującej przemoc domową w programie korekcyjno-edukacyjnym, w przypadku warunkowego zawieszenia kary.

Program Korekcyjno-edukacyjny realizowany jest na podstawie Rozporządzenia Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 20 czerwca 2023 r. w sprawie programów korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową.

Rozporządzenie określa:

- standard prowadzenia programów korekcyjno - edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową;
- wymagania kwalifikacyjne wobec osób prowadzących programy korekcyjno-edukacyjne dla osób stosujących przemoc domową.

Standard prowadzenia programów korekcyjno-edukacyjnych obejmuje:

- zmianę przekonań odbiorców programów korekcyjno edukacyjnych dotyczących stosowania przemocy domowej;
- powstrzymanie osoby stosującej przemoc domową przed dalszym stosowaniem przemocy ;
- rozwijanie umiejętności samokontroli i współżycia, w tym bardziej efektywne radzenie sobie z emocjami, w tym złością lub poczuciem krzywdy w sytuacjach trudnych;
- zmniejszenie przez uczestników programu skali zachowań opartych na sile i przemocy;
- wzrost świadomości na temat zjawiska przemocy domowej i konsekwencji jej stosowania; zdobycia i poszerzenia wiedzy na temat mechanizmów powstawania przemocy w rodzinie ;
- poszerzenie katalogu zachowań osób stosujących przemoc domową o zachowania alternatywne do krzywdzących w celu budowania relacji interpersonalnych opartych na poszanowaniu domowników i postawie partnerskiej; zdobycia umiejętności komunikowania się i rozwiązywania konfliktów w rodzinie bez stosowania przemocy;
- kształtowanie umiejętności w zakresie wychowania dzieci bez użycia przemocy domowej ;
- uznanie przez osobę stosującą przemoc domową swojej odpowiedzialności za stosowanie przemocy ;
- uzyskanie informacji o możliwościach podejmowania działań terapeutycznych

Program realizowany jest w formie zajęć:

- indywidualnych
- grupowych.

Warunkiem wzięcia udziału w tym programie jest dobrowolne przyznanie się do stosowania przemocy i chęć uczestnictwa w nim. Po zakończeniu programu prowadzony jest monitoring osób, które go ukończyły przez okres 3 lat.

Obowiązki osoby stosującej przemoc domową :

1. zgłoszenie się do uczestnictwa w programach korekcyjno- edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową lub programach psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową;

2. dostarczenie grupie diagnostyczno-pomocowej zaświadczenia o zgłoszeniu się do uczestnictwa w programach korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową lub programach psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową;

3. ukończenie programów korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową lub programów psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową w terminach określonych przez podmiot realizujący te programy;

4. dostarczenie grupie diagnostyczno-pomocowej zaświadczenia o ukończeniu programu korekcyjno-edukacyjnego dla osób stosujących przemoc domową lub programu psychologiczno-terapeutycznego dla osób stosujących przemoc domową.

Z uwagi na brak osób stosujących przemoc domową chętnych do udziału w Programie psychologiczno-terapeutyczny program nie był realizowany,

Poniżej prezentujemy dane dotyczące liczby osób, mieszkańców Powiatu Piskiego, które w okresie od 2021r. do 2024r. przystąpiły do Programu Korekcyjno-Edukacyjnego.

Tabela 2. Program Korekcyjno-Edukacyjny dla Osób Stosujących Przemoc Domową w latach 2021-2024

ROK	Liczba osób, które przystąpiły do Programu	Liczba osób, które ukończyły Program	Informacje dotyczące monitoringu zachowań osób, które ukończyły Program
2021	8 osób 2 kobiety 6 mężczyzn	4 osoby 1 kobieta 3 mężczyzn	W 2021 roku monitorowano zachowania w rodzinie 4 osób, które ukończyły Program Korekcyjno Edukacyjny – żaden z nich nie powrócił do zachowań polegających na stosowaniu przemocy wobec najbliższych.
2022	12 osób 1 kobieta 11 mężczyzn	6 osób 1 kobieta 5 mężczyzn	W 2022 roku monitorowano zachowania w rodzinie 6 osób, które ukończyły Program Korekcyjno Edukacyjny – 1 osoba powróciła do zachowań przemocowych.
2023	9 osób 0 kobiet 9 mężczyzn	8 osób 0 kobiet 8 mężczyzn	W 2023 roku monitorowano zachowania w rodzinie 8 osób, które ukończyły Program Korekcyjno Edukacyjny – 3 osoby powróciły do zachowań przemocowych
2024	8 osób 4 kobiety 4 mężczyzn	4 osoby 3 kobiety 1 mężczyzna	W 2024 roku monitorowano zachowania bwn rodzinie 10 osób, które ukończyły Program Korekcyjno Edukacyjny – 1 osoba złamała zakaz zbliżania się oraz złamała obowiązek powstrzymania się od nadużywania alkoholu.
	9 osób 3 kobiety 6 mężczyzn	6 osób 3 kobiety 3 mężczyzn	
	Łączna liczba: 17 osób 7 kobiet 10 mężczyzn	Łączna liczba: 10 osób 6 kobiet 4 mężczyzn	

Źródło: dane Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Pisz

Z powyższych danych wynika, że w 2024 r. na terenie Powiatu Piskiego w porównaniu z rokiem 2021 zwiększyła się liczba osób stosujących przemoc domową., które przystąpiły do Programu korekcyjno edukacyjnego. Ponadto należy zauważyć wzrost liczby kobiet biorących udział w Programie korekcyjno edukacyjnym dla osób stosujących przemoc domową:

- w 2021. - program ukończyła 1 kobieta i 3 mężczyzn;
- w 2024.- program ukończyło 6 kobiet i 4 mężczyzn.

Z powyższych danych wynika również, iż kobiety, które przystępują do udziału w Programie częściej kończą program i otrzymują zaświadczenie o ukończeniu programu.

Tabela 3 Liczba osób, które uczestniczyły w Programie Korekcyjno Edukacyjnym w latach 2021-2024

ROK	Liczba osób, które przystąpiły do Programu korekcyjno edukacyjnego .	Liczba osób, które ukończyły Program korekcyjno edukacyjny.
2021	8 osób	4 osoby
2022	12 osób	6 osób
2023	9 osób	8 osób
2024	17 osób	10 osób
Razem	46 osób	28 osób

Źródło: dane Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Pisz

W 2024r. z uwagi na dużą liczbę osób zainteresowanych udziałem w Programie korekcyjno-edukacyjnym (17 osób) program przeprowadzony był w 2 edycjach. Powyższe szczegółowe dane zostały zawarte w Tabeli 1. Dane wskazują, że w okresie od 2021r. do 2024r. do Programu korekcyjno- edukacyjnego przystąpiło **46 osób**, natomiast program ukończyło **28 osób**, w tym :

- 8 kobiet
- 20 mężczyzn

Efekty oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych z osobami stosującymi przemoc domową dotyczą edukacji zachowań przemocowych, poprawy relacji rodzinnych, małżeńskich, rodzicielskich, zwiększenia świadomości w tematyce związanej z przemocą domową, nabycia umiejętności rozwiązywania konfliktów. Najważniejszym efektem realizacji tego zadania w stosunku do osób stosujących przemoc domową jest:

- poprawa relacji między domownikami,
- zmniejszenie agresywnych zachowań wobec najbliższych.

Monitoring efektów programu korekcyjno-edukacyjnego dla osób stosujących przemoc domową.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Pisz zgodnie z Wytycznymi do tworzenia modelowych programów korekcyjno-edukacyjnych, prowadzi system monitorowania funkcjonowania osób uczestniczących w programie korekcyjno-edukacyjnym w środowisku rodzinnym i lokalnym.

Monitoring efektów programu wobec osób, które go ukończyły trwa do 3 lat.

Informacje o zachowaniach sprawcy i funkcjonowaniu w jego środowisku lokalnym są zbierane przez pracownika Centrum oraz uzupełniane w oparciu o dane od dzielnicowych funkcjonariuszy policji.

Dane dotyczące Monitoringu wskazują liczbę osób stosujących przemoc domową, które powróciły do zachowań przemocowych po ukończeniu programu korekcyjno-edukacyjnego:

W 2021r.- monitorowano zachowania osób stosujących przemoc domową.

Żaden z uczestników programu nie powrócił do zachowań polegających na stosowaniu przemocy wobec najbliższych.

W 2022r.- monitorowano zachowania osób stosujących przemoc domową.

1 osoba powróciła do zachowań przemocowych.

W 2023r.- monitorowano zachowania osób stosujących przemoc domową.

3 osoby powróciły do zachowań przemocowych.

W 2024r. -monitorowano zachowania osób stosujących przemoc domową.

1 osoba złamała zakaz zbliżania się oraz złamała obowiązek powstrzymania się od nadużywania alkoholu.

Dane Sądu Rejonowego w Pisz dotyczące zjawiska przemocy domowej

Art.207. [Znęcanie się] Kodeksu karnego:

§ 1. Kto znęca się fizycznie lub psychicznie nad osobą najbliższą lub nad inną osobą pozostającą w stałym lub przemijającym stosunku zależności od sprawcy, podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5.

§ 1a. Kto znęca się fizycznie lub psychicznie nad osobą nieporadną ze względu na jej wiek, stan psychiczny lub fizyczny, podlega karze pozbawienia wolności od 6 miesięcy do lat 8.

Poniżej prezentujemy dane z Wydziału Karnego Sądu Rejonowego Pisu dotyczące zjawiska przemocy domowej.

Tabela 4. Zjawisko przemocy domowej na podstawie danych Sądu Rejonowego w Pisu w latach 2022-2024

Lp.	Rok	Artykuł kodeksu karnego	Liczba rozpoznanych spraw	w tym:			
				skazano	warunkowo umorzono	umorzono	uniewinniono
1.	2022	207 § 1. k.k.	49	42	4	3	--
2.		209 § 1. k.k.	8	8	--	--	--
		209 § 1a. k.k.	37	35	1	1	--
3.	2023	207 § 1. k.k.	30	25	2	3	--
4.		207 § 1a. k.k.	1	1	--	--	--
		209 § 1. k.k.	5	5	--	--	--
5.	2024	209 § 1a. k.k.	22	22	--	--	--
		207 § 1. k.k.	30	24	5	1	--
207 § 1a. k.k.		3	3	--	--	--	
6.		209 § 1. k.k.	6	6	--	--	--
		209 § 1a. k.k.	26	26	--	--	--

Źródło: dane Sądu Rejonowego w Pisu

W wyniku postępowań prowadzonych przez Sąd Rejonowy w Pisu Wydział Karny z zakresu przemocy domowej okresie od 2022 r. do 2024r.

- 91 osób skazano z art. 207 § 1 Kodeksu Karnego
- 83 osoby skazano z art 209§ 1 a Kodeksu Karnego.

Z danych otrzymanych z Sądu Rejonowego w Pisu wynika, że w latach 2022 – 2024 na terenie Powiatu Piskiego najwięcej spraw z zakresu przemocy domowej zostało rozpoznanych z z art. 207 § 1 Kodeksu Karnego.

**Dane Prokuratury Rejonowej w Pisu
dotyczące zjawiska przemocy domowej**

Z danych otrzymanych z Prokuratury Rejonowej w Pisu wynika, że w 2024 r. na terenie Powiatu Piskiego w porównaniu z rokiem 2022r. ogólnie zwiększyła się liczba postępowań prowadzonych przez Prokuraturę Rejonową w Pisu z art.207 § 1. Kodeksu Karnego.

Tabela 5. Zjawisko przemocy domowej na podstawie analizy danych Prokuratury Rejonowej w Pisu w latach 2022-2024

Lista postępowań prowadzonych przez Prokuraturę Rejonową w Pisu					
Artykuł Kodeksu Karnego wyszczególnienie:	Rok	Zarejestrowane w roku	Zakończone aktem oskarżenia	Zakończone umorzeniem postępowania	Zakończone odmową wszczęcia
Art. 197 § 1. Zgwałcenie	2022	6	2	4	-
	2023	10	1	3	6
	2024	3	-	3	-
Art. 207 § 1. Znęcanie się	2022	105	26	17	44
	2023	131	23	16	68
	2024	124	47	13	53
Art. 209 § 1. Uchylanie się od alimentów	2022	209	17	33	131
	2023	190	10	16	146
	2024	141	12	12	99

Źródło: dane Prokuratury Rejonowej w Pisz

Z danych otrzymanych z Prokuratury Rejonowej w Piszcu wynika, że w 2024 r. na terenie Powiatu Piskiego w porównaniu z rokiem 2022 ogólnie zwiększyła się liczba postępowań prowadzonych przez Prokuraturę Rejonową w Piszcu z art.207 § 1. Kodeksu Karnego.

W 2022 r. liczba zarejestrowanych postępowań prowadzonych przez prokuraturę Rejonową w Piszcu o wyniosła **105** (w tym 26 postępowań zakończonych aktem oskarżenia), natomiast w 2024r.- **124** postępowania zarejestrowane (w tym 47 postępowań zakończonych aktem oskarżenia). Natomiast z powyższych danych wynika, że zmniejszyła się liczba postępowań zarejestrowanych prowadzonych przez Prokuraturę Rejonową w Piszcu z art.209 § 1. Kodeksu Karnego.

Dane Komendy Powiatowej Policji w Pisz dotyczące zjawiska przemocy domowej

Procedura „Niebieskiej Karty” służy nie tylko rozpoznaniu przemocy, rejestracji przebiegu zdarzenia i jego skutków oraz zaplanowaniu pomocy, ale jest także wykorzystywana w postępowaniu przygotowawczym wszczynanym wobec sprawcy oraz w przypadku podejrzenia stosowania przemocy wobec dziecka.

Zgodnie z art. 15aa ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej Policjant podczas interwencji ma prawo wydać wobec osoby stosującej przemoc domową, stwarzającej zagrożenie dla życia lub zdrowia osoby doznającej tej przemocy:

- nakaz natychmiastowego opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania
- zakaz zbliżania się do wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia.

Tabela 6. Ilość przeprowadzonych interwencji domowych zakończonych procedurą Niebieskiej Karty w latach 2022-2024

Lp.	Wyszczególnienie	2023	2024
1.	Liczba rozpoczętych procedur Niebieskiej Karty	48	82
2.	Liczba osób, wobec których istnieje podejrzenie, że są osobami stosującym i przemoc domową - ogółem, w tym:	67	124
	mężczyźni	60	106
	kobiety	7	18

Źródło: dane Komendy Powiatowej Policji w Pisz

Z danych otrzymanych z Komendy Powiatowej Policji w Piszcu wynika, że w 2024r. na terenie Powiatu Piskiego w porównaniu z rokiem 2023 ogólnie zwiększyła się liczba rozpoczętych procedur „Niebieskiej Karty” przez funkcjonariuszy Policji. Z uzyskanych danych z Komendy Powiatowej Policji w Pisz wynika, że osobami wobec których istnieje podejrzenie, że są osobami stosującymi przemoc domową są częściej mężczyźni.

W 2023r. wobec **67 osób** istniało podejrzenie, że są osobami stosującymi przemoc domową, w tym:

- 60 mężczyzn
- 7 kobiet.

W 2024r. wobec **124 osób** istniało podejrzenie, że są osobami stosującymi przemoc domową, w tym:

- 106 mężczyzn
- 18 kobiet.

Tabela 7. Ilość przeprowadzonych interwencji domowych oraz wszczynania procedury Niebieskiej Karty w okresie od 2022-2024

Lp.	Wyszczególnienie	2022	2023	2024
1.	Liczba przeprowadzonych interwencji domowych – ogółem	1068	963	964
2.	Liczba interwencji domowych, podczas których wszczęto	Brak danych	67	123

	procedurę Niebieskiej Karty			
3.	Liczba wydanych nakazów opuszczenia mieszkania	1	12	31
4.	Liczba wydanych zakazów zbliżania się	1	13	39
5.	Liczba zatrzymanych osób stosujących przemoc domową	Brak danych	23	63

Źródło: dane Komendy Powiatowej Policji w Pisz

Z danych otrzymanych z Komendy Powiatowej Policji w Pisz wynika, że w latach 2022-2024 na terenie Powiatu Piskiego zmniejszyła się liczba interwencji domowych. Natomiast **zwiększyła się liczba interwencji domowych, podczas których wszczęto procedurę Niebieskiej Karty.**

W 2023r. - 67 interwencji domowych, zakończonych założeniem Niebieskiej Karty.

W 2024. - 123 interwencje domowe, zakończonych założeniem Niebieskiej Karty.

Zgodnie z przepisami dotyczącymi przeciwdziałania przemocy domowej policjanci mają możliwość wydania wobec osoby stosującej przemoc w rodzinie:

- a) zakazu natychmiastowego opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia lub
- b) zakazu zbliżania się do mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia.

Te nakazy lub zakazy będą mogły być wydane łącznie i będą natychmiast wykonalne.

Policjant ma prawo wydać nakaz lub zakaz:

- podczas interwencji podjętej we wspólnie zajmowanym mieszkaniu lub jego bezpośrednim otoczeniu;
- w związku z powzięciem informacji o stosowaniu przemocy w rodzinie (w szczególności w wyniku zgłoszenia przez osobę dotkniętą przemocą w rodzinie
- kuratora sądowego lub pracownika jednostki organizacyjnej pomocy społecznej, w związku z wykonywaniem ustawowych obowiązków).

Osobie, wobec której wydany zostanie nakaz lub zakaz będzie przysługuje prawo :

- zabrania ze sobą jedynie przedmiotów osobistego użytku i służących do świadczenia pracy oraz będących jej własnością zwierząt domowych;
- jednorazowa możliwość zabrania z mieszkania w późniejszym terminie mienia stanowiącego jej własność, w obecności policjanta i po uzgodnieniu terminu z osobą dotkniętą przemocą w rodzinie;

Osoba, wobec której wydany zostanie nakaz lub zakaz będzie dodatkowo zobowiązana:

- do wskazania Policji deklarowanego miejsca swego pobytu,
- w miarę możliwości numeru telefonu,
- informowania o każdorazowej zmianie w powyższym zakresie.

W okresie obowiązywania nakazu lub zakazu policjanci są zobligowani do co najmniej trzykrotnego sprawdzenia, czy są one respektowane.

Za niestosowanie się osoby do wydanego przez Policję zakazu lub nakazu, kodeks wykroczeń przewiduje **karę aresztu, ograniczenia wolności albo grzywny i zastosowanie trybu przyspieszonego wobec sprawcy tego wykroczenia.**

Nakaz lub zakaz będą tracić moc po upływie 14 dni od wydania, chyba że w czasie ich obowiązywania sąd udzieli zabezpieczenia w sprawach o zobowiązanie osoby stosującej przemoc domową do opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia lub zakazanie zbliżania się do mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia.

Z danych otrzymanych z Komendy Powiatowej w Piszcu wynika, że w latach 2022-2024 na terenie Powiatu Piskiego zwiększyła się liczba wydanych nakazów opuszczenia mieszkania oraz liczba wydanych zakazów zbliżania się do mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia .

Liczba wydanych nakazów opuszczenia mieszkania:

- w 2022r. - 1 nakaz opuszczenia mieszkania;
- w 2023r. - 12 nakazów opuszczenia mieszkania;
- w 2024. - 31 nakazów opuszczenia mieszkania;

Liczba wydanych zakazów zbliżania się do mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia:

- w 2022r. - 1 nakaz opuszczenia mieszkania;
- w 2023r. - 13 nakazów opuszczenia mieszkania;
- w 2024. - 39 nakazów opuszczenia mieszkania;

Dane Zespołów Interdyscyplinarnych dotyczące zjawiska przemocy domowej

ZESPOŁY INTERDYSCYPLINARNE

Zgodnie z art. 9a. ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej gminy podejmują działania na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej, w szczególności w ramach pracy w zespole interdyscyplinarnym. Zespół interdyscyplinarny powołuje wójt, burmistrz albo prezydent miasta.

W skład zespołu interdyscyplinarnego wchodzi przedstawiciele:

- jednostek organizacyjnych pomocy społecznej;
- gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych;
- Policji;
- oświaty;
- ochrony zdrowia;
- organizacji pozarządowych.
- przedstawiciele Żandarmerii Wojskowej
- kuratorzy sądowi
- prokuratorzy
- przedstawiciele innych podmiotów na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej.

Podstawowym założeniem procedury „Niebieskiej Karty” jest **zapewnienie bezpieczeństwa osobie lub osobom, które doświadczają stosowania przemocy w rodzinie.**

Poniżej prezentujemy dane z Zespołów Interdyscyplinarnych z terenu Powiatu Piskiego, tj.

- Zespołu Interdyscyplinarnego w Piszcu
- Zespołu Interdyscyplinarnego Gminy Ruciane-Nida
- Zespołu Interdyscyplinarnego w Gminie Biała Piska
- Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego w Orzyszu

Uzyskane dane zostały zawarte w tabelach poniżej.

**Tabela 8.Dane Zespołu Interdyscyplinarnego w Piszcu
za lata 2022-2024**

Lp.	Wyszczególnienie	2022	2023	2024
1.	Liczba formularzy „Niebieskich Kart”	69	58	71

	które wpłynęły do ZI			
2.	Liczba spraw zakończonych w wyniku ustania przemocy domowej	86	52	32
3.	Liczba spraw zakończonych w wyniku braku zasadności podejmowanych działań	11	9	6
4.	Liczba rodzin objętych procedurą „Niebieskiej Karty”	150	120	62

Źródło: dane Zespołu Interdyscyplinarnego w Piszcu

**Tabela 9. Dane Zespołu Interdyscyplinarnego Gminy Ruciane Nida
za lata 2022-2024**

Lp.	Wyszczególnienie	2022	2023	2024
1.	Liczba formularzy „Niebieskich Kart” które wpłynęły do ZI	22	20	8
2.	Liczba spraw zakończonych w wyniku ustania przemocy domowej	10	14	11
3.	Liczba spraw zakończonych w wyniku braku zasadności podejmowanych działań	3	1	2
4.	Liczba rodzin objętych procedurą „Niebieskiej Karty”	15	14	8

Źródło: dane Zespołu Interdyscyplinarnego Gminy Ruciane Nidzie

**Tabela.9.Dane Zespołu Interdyscyplinarnego w Gminie Biała Piska
za lata 2022-2024**

Lp.	Wyszczególnienie	2022	2023	2024
1.	Liczba formularzy „Niebieskich Kart” które wpłynęły do ZI	41	46	34
2.	Liczba spraw zakończonych w wyniku ustania przemocy domowej	20	40	25
3.	Liczba spraw zakończonych w wyniku braku zasadności podejmowanych działań	0	1	5
4.	Liczba rodzin objętych procedurą „Niebieskiej Karty”	43	73	51

Źródło: dane Zespołu Interdyscyplinarnego w Gminie Biała Piska

**Tabela. 10.Dane Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego w Orzyszu
za lata 2022-2024**

Lp.	Wyszczególnienie	2022	2023	2024
-----	------------------	------	------	------

1.	Liczba formularzy „Niebieskich Kart” które wpłynęły do ZI	62	52	35
2.	Liczba spraw zakończonych w wyniku ustania przemocy domowej	33	32	18
3.	Liczba spraw zakończonych w wyniku braku zasadności podejmowanych działań	4	11	4
4.	Liczba rodzin objętych procedurą „Niebieskiej Karty”	79	79	64

Źródło: dane Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego w Orzyszu

Z danych otrzymanych z ośrodków pomocy społecznej z terenu Powiatu Piskiego wynika, że w latach 2022-2024 najczęściej prowadzonych Niebieskich Kart jest na terenie gminy Pisz, a najmniejsza ilość Niebieskich Kart na terenie gminy Ruciane Nida.

Z danych otrzymanych z Zespołów Interdyscyplinarnych z terenu Powiatu Piskiego wynika, że w trzech gminach, tj. Pisz, Ruciane-Nida oraz Orzysz w porównaniu z 2022r. zmniejszyła się liczba rodzin objętych procedurą „Niebieskiej Karty”.

Z informacji uzyskanych z Zespołu Interdyscyplinarnego w Piszcu wynika, że

- w 2022 r. - 150 rodzin objętych było procedurą „Niebieskiej Karty”
- w 2024 r. procedurą objęto - 62 rodziny.

Na terenie gminy Biała Biska nastąpił wzrost rodzin objętych „Niebieską Kartą”. W.w procedurą

- w 2022 r. objęto 43 rodziny
- w 2024 r. - 64 rodziny.

ANALIZA SWOT

Mocne strony:

1. Prowadzenie Ośrodka Interwencji Kryzysowej dla osób doznających przemocy domowej.
2. Opracowanie i realizacja Programu Korekcyjno-Edukacyjnego dla osób stosujących przemoc domową.
3. Opracowanie i realizacja programu profilaktycznego kształtującego i promującego prawidłowe metody wychowawcze w stosunku do dzieci zagrożonych przemocą.
4. Włączanie się w kampanie społeczne dotyczące przemocy domowej.
5. Przygotowana merytorycznie i posiadająca doświadczenie kadra zawodowa,
6. Organizacja szkoleń na temat przemocy domowej.
7. Realizowanie procedury „Niebieskiej Karty” w rodzinach dotkniętych przemocą domową.
8. Funkcjonowanie w każdej gminie zespołów interdyscyplinarnych,
9. Coraz większa otwartość społeczeństwa na korzystanie z pomocy specjalistycznej w sytuacji kryzysu i przemocy domowej.

Szanse:

1. Wzrost świadomości społecznej dotyczącej przemocy domowej oraz oferowanych form wsparcia.
2. Zwiększenie działań informacyjnych dotyczących problemu przemocy domowej
3. Stale kształcąca się kadra służb działających w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej.
4. Aktywny udział w kampaniach społecznych i informacyjnych przeciwko przemocy domowej.

5. Wzmocnienie kadry pracowników zajmujących się problematyką przemocy domowej.

Słabe strony:

1. Niezadowalający wskaźnik osób stosujących przemoc domową do uczestnictwa w programach korekcyjno-edukacyjnych.
2. Brak gotowości do udziału w programach psychologiczno-edukacyjnych osób stosujących przemoc domową,
3. Zjawisko przemocy domowej silnie zakorzenione w środowisku.
4. Kontynuowanie wyuczonych zachowań przemocowych przez osoby wcześniej doświadczające przemocy domowej.

Zagrożenia:

1. Poczucie bezkarności u osób stosujących przemoc w rodzinie – brak konsekwencji działań.
2. Istniejące w społeczeństwie stereotypy i przekonania dotyczące przemocy.
3. Niska świadomość społeczna dotycząca zjawiska przemocy domowej.
4. Wypalenie zawodowe pracowników instytucji i służb zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy domowej.
5. Brak wykwalifikowanej specjalistycznej kadry realizującej zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy.
6. Negatywne wzorce zachowań społecznych.
7. Opór osób doznających przemocy do przyjęcia pomocy.

CELE PROGRAMU

Celem głównym Powiatowego programu przeciwdziałania przemocy domowej oraz ochrony osób doznających przemocy domowej na lata 2026 – 2030 jest zwiększenie skuteczności przeciwdziałania przemocy domowej oraz zmniejszenie skali tego zjawiska w Powiecie Piskim.

CEL SZCZEGÓŁOWY NR 1

Zwiększenie poziomu kompetencji przedstawicieli instytucji i podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej w celu podniesienia jakości i dostępności świadczonych usług.

CEL SZCZEGÓŁOWY NR 2

Profilaktyka i edukacja w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej.

CEL SZCZEGÓŁOWY NR 3

Zwiększenie skuteczności oddziaływań wobec osób stosujących przemoc domową.

CEL SZCZEGÓŁOWY NR 4

Zwiększenie ochrony oraz wsparcia osób doznającym przemocy domowej.

Zmniejszenie skali zjawiska przemocy w rodzinie, pomaganie osobom dotkniętym przemocą, a także oddziaływanie na osoby stosujące przemoc jest najważniejszym celem, który powinien łączyć działania wszystkich instytucji.

CEL SZCZEGÓŁOWY NR 1 Zwiększenie poziomu kompetencji przedstawicieli instytucji i podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej w celu podniesienia jakości i dostępności świadczonych usług.

DZIAŁANIA:

1. Podnoszenie kompetencji osób realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej poprzez umożliwienie pracownikom udziału w dostępnej ofercie szkoleniowej.
2. Wzmacnianie kompetencji zawodowych oraz przeciwdziałanie wypaleniu zawodowemu osób realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej.

3. Umożliwienie pomocy psychologicznej oraz prawnej osobom zajmującym się przeciwdziałaniem przemocy domowej.

OCZEKIWANE REZULTATY:

1. Wzrost kompetencji, wiedzy i umiejętności osób realizujących zadania z zakresu udzielania skutecznej pomocy.
2. Wzmocnienie kompetencji i przeciwdziałanie wypaleniu zawodowemu osób realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej.
3. Wzmacnianie kompetencji zawodowych w postaci wsparcia psychologicznego oraz poradnictwa prawnego z zakresu przemocy domowej.
4. Odpowiednie przygotowanie osób pomagających ofiarom i sprawcom przemocy domowej.

WSKAŹNIKI:

1. Liczba pracowników biorących udział w ofercie szkoleniowej z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej.
2. Liczba szkoleń, konferencji oraz spotkań w których udział brały osoby realizujące zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej.
3. Liczba porad psychologa oraz porad prawnika w których udział brały osoby realizujące zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej.
4. Liczba wydanych ulotek informacyjnych oraz plakatów

CEL SZCZEGÓŁOWY NR 2 Profilaktyka i edukacja w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej.

DZIAŁANIA:

1. Poszerzenie wiedzy ogółu społeczeństwa na temat zjawiska przemocy domowej.
2. Realizacja programów przeciwdziałania przemocy domowej oraz ochrony osób doznających przemocy domowej.
3. Włączenie się w kampanie społeczne dotyczące przemocy domowej.
4. Opracowanie i publikacja ulotek informacyjnych oraz plakatów dotyczących występowania zjawiska przemocy domowej oraz informowanie mieszkańców powiatu o możliwościach uzyskania wsparcia.
5. Zwiększenie wiedzy na temat zasobów instytucji działających w obszarze przeciwdziałania przemocy.

OCZEKIWANE REZULTATY:

1. Wzrost świadomości społecznej na temat zjawiska przemocy domowej.
2. Wzrost wiedzy społeczeństwa na temat zjawiska przemocy domowej oraz jej negatywnych skutków.
3. Większa gotowość do reagowania na przemoc domową przez osoby doświadczające przemocy oraz świadków.
4. Wzrost osób biorących udział w inicjatywach i kampaniach Przeciwno przemocy domowej.
5. Zwiększenie wiedzy na temat zasobów instytucji działających w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej.

WSKAŹNIKI:

1. Liczba osób biorących udział w szkoleniach dotyczących zjawiska przemocy domowej.
2. Liczba zorganizowanych szkoleń oraz spotkań z zakresu zjawisk przemocy domowej.
3. Liczba zorganizowanych spotkań w ramach kampanii przeciwko przemocy domowej.
4. Liczba osób biorących udział w Kampaniach przeciwko przemocy domowej.

CEL SZCZEGÓŁOWY NR 3 Oddziaływanie na osoby stosujące przemoc domową

DZIAŁANIA:

1. Realizowanie wobec osób stosujących przemoc domową programów korekcyjno-edukacyjnych zmierzających do zaprzestania stosowania przemocy domowej.
2. Realizowanie wobec osób stosujących przemoc domową programów psychologiczno-terapeutycznych zmierzających do zaprzestania stosowania przemocy domowej.
3. Monitorowanie zachowań osób stosujących przemoc domową po zakończeniu programów korekcyjno-edukacyjnych i programów psychologiczno-terapeutycznych.

OCZEKIWANE REZULTATY:

1. Wzrost wiedzy uczestników programu korekcyjno-edukacyjnego oraz programu psychologiczno-terapeutycznego na temat stosowania przemocy domowej i jej negatywnych skutków dla członków rodziny i innych ludzi.
2. Nabycie wiadomości i umiejętności przez uczestników programu korekcyjno-edukacyjnego oraz programu psychologiczno-terapeutycznego dotyczących powstrzymania się od przemocowych zachowań i postaw w kontaktach z członkami rodziny i otoczeniem.
3. Wczesne wykrycie zachowań przemocowych i ocena trwałości efektów programu korekcyjno-edukacyjnego oraz programu psychologiczno-terapeutycznego u osób, które stosowały przemoc domową.
4. Zwiększenie świadomości zachowań agresywnych u osób stosujących przemoc.

WSKAŹNIKI:

1. Liczba osób stosujących przemoc domową uczestniczących w programie korekcyjno – edukacyjnym w każdym roku jego realizacji.
2. Liczba osób stosujących przemoc domową uczestniczących w programie psychologiczno - terapeutycznym w każdym roku jego realizacji.
3. Liczba przeprowadzonych monitoringów u osób stosujących przemoc domową po zakończeniu programów korekcyjno-edukacyjnych oraz programów psychologiczno-terapeutycznych.

CEL SZCZEGÓŁOWY NR 4 Ochrona i pomoc osobom doznającym przemocy domowej.

DZIAŁANIA:

1. Udzielenie pomocy i wsparcia osobom doznającym przemocy domowej w postaci specjalistycznego poradnictwa, w tym poradnictwa psychologicznego oraz prawnego.
2. Zapewnienie osobom dotkniętym przemocą domową schronienia w Ośrodku Interwencji Kryzysowej.
3. Upowszechnianie informacji w zakresie możliwości i form udzielania wsparcia osobom doznającym przemocy domowej .
4. Zapewnienie miejsca dla dzieci dotkniętych przemocą domową w placówce wsparcia dziennego-światlicy Panda.

OCZEKIWANE REZULTATY:

1. Zapewnienie **poczucia** bezpieczeństwa osobom doznającym przemocy domowej poprzez zapewnienie schronienia w Ośrodku Interwencji Kryzysowej.
2. Przywrócenie równowagi psychicznej i umiejętności radzenia sobie z kryzysem związanym z przemocą domową.
3. Przerwanie przemocy i zapewnienie bezpieczeństwa osobom doznającym przemocy domowej.
4. Wzrost wiedzy osób doznających przemocy domowej na temat form udzielanego wsparcia osobom doznającym przemocy domowej .
5. Zwiększenie skuteczności w radzeniu sobie z przemocą domową.

WSKAŹNIKI:

1. Liczba osób korzystających ze schronienia w Ośrodku Interwencji Kryzysowej.

2. Liczba porad psychologicznych udzielonych osobom dotkniętym przemocą domową.
3. Liczba porad prawnych udzielonych osobom dotkniętym przemocą domową.
4. Liczba dzieci dotkniętych zjawiskiem przemocy domowej korzystających ze wsparcia w postaci uczestnictwa na zajęciach w placówce wsparcia dziennego Świetlicy Panda.

ZAŁOŻENIA PROGRAMU

Założenia programu są spójne z założeniami Rządowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2024-2030 przyjętego Uchwałą Rady Ministrów. Jest spójny z lokalnymi potrzebami i dotychczasowymi działaniami.

Powiatowy Program oparty jest na zasadach:

- wzajemnej współpracy i współdziałaniu organów administracji publicznej oraz organizacji pozarządowych powołanych do realizacji zadań związanych z przeciwdziałaniem przemocy domowej;
- promowania wartości rodzinnych, w tym poszanowania prawa dzieci do życia w bezpiecznym środowisku wolnym od przemocy;
- szczególnej ochrony dzieci, z zachowaniem ich praw do wychowywania się w rodzinie, poprzez udzielenie rodzinie szczególnego wsparcia w dążeniu do poprawy jej funkcjonowania
- edukacja mieszkańców Powiatu Piskiego na temat zjawiska przemocy domowej.

ADRESACI PROGRAMU

Program obejmuje swym zasięgiem teren powiatu piskiego, w skład którego wchodzi gminy: Pisz, Orzysz, Ruciane – Nida oraz Biała Piska.

Adresatami programu są osoby zamieszkałe teren Powiatu Piskiego, a w szczególności:

- ogół społeczeństwa, w tym osoby zagrożone przemocą domową;
- osoby doznające przemocy domowej;
- osoby stosujące przemoc domową;
- świadkowie przemocy domowej;
- służby zajmujące się przeciwdziałaniem przemocy domowej.

REALIZATORZY PROGRAMU

Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie będzie realizowany przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Pisz we współpracy z innymi jednostkami, a w szczególności:

- Ośrodkami pomocy społecznej z terenu powiatu piskiego;
- Komendą Powiatową Policji w Pisz;
- Sądem Rejonowym w Pisz;
- Powiatową Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną w Pisz;
- Ośrodkiem Profilaktyki i Terapii w Pisz;
- Szkołami;
- Placówkami służby zdrowia;
- Organizacjami pozarządowymi i innymi instytucjami działającymi na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

MONITORING PROGRAMU

Realizacja Programu oraz jego powodzenie zależne będzie od współpracy między instytucjami. Monitoring programu będzie prowadzony systematycznie. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Pisz będzie składało Radzie Powiatu sprawozdanie z efektów realizacji programu w ramach corocznych sprawozdań z zakresu działalności Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie.

ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

Źródłem finansowania programu są:

1. Środki własne powiatu.
2. Dotacje celowe ze środków budżetu państwa na realizację zadań dotyczących przeciwdziałania przemocy domowej.
3. Środki pozyskane w projektach konkursowych.

Uzasadnienie

Zgodnie z art. 6 ust. 3 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (t.j.Dz.U. z 2024r. poz.424 ze zm.) do zadań własnych powiatu należy opracowanie i realizacja powiatowego programu przeciwdziałania przemocy domowej oraz ochrony osób doznających przemocy domowej.

W związku z powyższym opracowany został Powiatowy program przeciwdziałania przemocy domowej oraz ochrony osób doznających przemocy domowej na lata 2026-2030. Wejście w życie ustawy o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz niektórych innych ustaw wprowadziło wiele znaczących zmian w zakresie zjawiska przemocy domowej. W związku z powyższym istnieje konieczność dostosowania istniejących dokumentów do aktualnego stanu prawnego.

W związku z powyższym zasadne jest podjęcie uchwały przez Radę Powiatu w Piszcu.